

плаща откуп за булката, въпреки първоначалното впечатление, че женските родители “диктуват” условията, в действителност се оказва, че отново мъжката страна играе водещата роля. Роднините на момчето решават дали да се съгласят с искания откуп или да откраднат момичето, ако той не ги удовлетворява. На практика традициите и възприетите от общността норми, свързани с брачния избор и предсватбените обичаи, предоставят повече възможности и алтернативи пред мъжката страна, отколкото пред женската. Същото важи и за обредите по време на самата сватба. При проследяване на сватбения цикъл при отделните цигански групи се установява, че независимо от различията в обредите и обичаите, неизменно водеща позиция имат роднините на младоженеца. Като се започне от избора на човек от мъжкия род, който да води сватбеното тържество, мине се през най-близките роднини на момчето, винаги имащи своето определено място в отделните обреди, и се стигне до свекъра и свекървата, чиято роля по време на сватбата е незаменима, очевидно е, че почти цялата обредност е съсредоточена в мъжката страна и съпроводена със значима символика в духа на патриархалните традиции на общността.

Сватбата узаконява новото семейство и регламентира вече реални сватовски взаимоотношения между относително широк кръг родственици. Изследвайки родството по сватовство у българите, М. Иванова разграничава три типа сватовски отношения, които поражда този вид родство:

- 1) отношения между мъжа и жената в новото семейство;
- 2) отношения между брачната двойка и останалите роднини;
- 3) отношения между роднините от мъжка и женска страна²¹⁸.

Общите черти на семейните и родствениите структури при българите и циганите, подвластни на патриархалността, дават основание и възможност да бъде приложено така предложеното разграничение и в отделните групи на циганската общност, като се проследят спецификите при трите типа родствени отношения.

Отношения между мъжа и жената

Патрилокалната форма на брака задължава младото семейство да се установи в бащиния дом на мъжа и да споделя едно до-

²¹⁸ **Иванова, М.** Родството по сватовство у българите. В. Търново, 2003, с. 102.